

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (jud: S. Colun)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Minciuna, E.Palanciuc, V.Clima)

ÎNCHEIERE

19 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Victor Burduh
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursului depus de Dumitru Șipitca,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Șipitca împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului neincluserii în stagiul de muncă a perioadelor de muncă, obligarea de a include perioadele de lucru în stagiul de muncă general și în stagiul de muncă pentru calcularea pensiei anticipate, obligarea de a-i stabili pensia anticipată pentru limita de vârstă și anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 privind refuzul stabilirii pensiei,

împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Dumitru Șipitca împotriva hotărârii din 24 septembrie 2020 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La data de 26 martie 2018 Dumitru Șipitca a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului neincluserii în stagiul de muncă a perioadelor de muncă, obligarea de a include perioadele de lucru în stagiul de muncă general și în stagiul de muncă pentru calcularea pensiei anticipate, obligarea de a-i stabili pensia anticipată pentru limita de vârstă și anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 privind refuzul stabilirii pensiei.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat, că prin decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr.11/2017/22713 din 22 decembrie 2017, i-a fost respinsă cererea privind stabilirea pensiei anticipate pentru limită de vârstă pe motiv că, nu întrunește stagiul de cotizare necesar de cel puțin 33 de ani și 6 luni, fiindu-i stabilit stagiul de cotizare 31 de ani.

Consideră decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr.11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 ilegală pe motiv că, neîntemeiat au fost incluse următoarele perioade de activitate în economia națională: 01 ianuarie 1999 – 11 iulie 1999; 01 martie 2003 – 31 martie 2003; 01 mai 2003 – 31 mai 2003; 01 decembrie 2012 – 31 ianuarie 2013; 01 martie 2013 – 31 martie 2013; 01 decembrie 2013 – 10 decembrie 2013.

Reclamantul a relevat că, nu au fost incluse în stagiul de muncă perioadele de activitate: iunie - august 1971, iulie -august 1972, iulie - septembrie și octombrie 1975, iulie - august 1981, menționate în certificatul nr. 1548 din 30 noiembrie 2017, eliberat de Primăria s. Gura-Bâcului, privind stagiul de lucru în sovhozul „Nistru”, dar și anii de activitate în Procuratura Căușeni 02 mai 1995 – 26 decembrie 1997.

A invocat, că în perioadele de activitate menționate în decizia contestată neîntemeiat nu au fost incluse următoarele perioade de lucru în economia națională: 01 ianuarie 1999 – 11 iulie 1999 - 6 luni, 11 zile; 12 iulie 1999 – 27 septembrie 1999 - 3 zile; 01 ianuarie 2003 – 31 ianuarie 2003 - 1 lună concediu; 01 februarie 2003 – 22 iulie 2003 - 9 zile; 01 august 2003, 25 aprilie 2004 - 5 zile; 01 mai 2003 – 31 mai 2003 - 1 lună; 01 iunie 2004 – 27 noiembrie 2004 - 3 zile; 01 decembrie 2004 – 28 decembrie 2005 - 3 zile; 01 ianuarie 2006 – 27 noiembrie 2009 - 3 zile; 01 decembrie 2009 – 23 decembrie 2010 - 6 zile; salariul pentru luna ianuarie 2013, achitat în luna februarie -1 lună; salariul pe luna martie 2013, achitat în luna aprilie - 1 lună; 11 decembrie 2013 – 29 decembrie 2014 - 13 zile; 18 ianuarie 2015 – 12 octombrie 2015 - 17 zile; 17 octombrie 2015 – 17 aprilie 2016 - 4 zile; 30 aprilie 2016 – 15 noiembrie 2016 - 12 zile; 01 decembrie 2016 – 31 octombrie 2017 - 1 an, 1 lună, 14 zile.

Reclamantul a menționat că, nu au fost incluse în stagiul de cotizare și următoarele perioade: 01 septembrie 1973 – 27 iunie 1977 - 3 ani 9 luni 26 zile – s. Frunze; iunie - august 1971 - 3 luni - s. Nistru; iulie - august 1972 - 2 luni – s. Nistru; iulie - octombrie 1975 - 4 luni – s. Nistru; iulie - august 1981 - 2 luni – s. Nistru; 30 iunie 1980 – 17 noiembrie 1980 – 4 luni -17 zile - IET nr. 35 Chișinău; 01 septembrie 1982 – 01 februarie 2083 - 5 luni - IET nr. 56 Chișinău - 5 ani 6 luni 13 zile. Astfel, stagiul de cotizare total constituie 37 de ani, 7 luni, 27 de zile.

Reclamantul a solicitat constatarea faptului neincluserii în stagiul de muncă a perioadelor de lucru menționate supra, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i include perioadele de lucru nominalizate în stagiul de muncă general și în stagiul de muncă pentru calcularea pensiei anticipate și de a-i stabili pensia anticipată pentru limita de vârstă în conformitate cu Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii; anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 privind refuzul stabilirii pensiei.

Prin hotărârea din 24 septembrie 2020 a Judecătorei Căușeni, sediul Central cererea de chemare în judecată depusă de Dumitru Șipitca împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului neincluserii în stagiul de muncă a perioadelor de muncă, obligarea de a-i include perioadele de lucru în stagiul de muncă general și în stagiul de muncă pentru calcularea pensiei anticipate, obligarea de a-i stabili pensia anticipată pentru limita

de vârstă și anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 privind refuzul stabilirii pensiei, ca fiind neîntemeiată.

La data de 23 octombrie 2020 Dumitru Șipitca a depus apel împotriva hotărârii din 24 septembrie 2020 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate, cu emiterea unei noi decizii de admitere a acțiunii (f.d.112).

La data de 21 iulie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dumitru Șipitca a depus motivarea apelului (f.d.133-136).

Hotărârea motivată din 24 septembrie 2020 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central a fost expediată apelantului Dumitru Șipitca la data de 17 martie 2021 (f.d.121), însă la materialele cauzei nu se atestă date, prin care se confirmă recepționarea acesteia de către Dumitru Șipitca.

Astfel, instanța de apel întemeiat a considerat ca fiind depus în termen apelul lui Dumitru Șipitca împotriva hotărârii din 24 septembrie 2020 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Prin decizia din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul depus de Dumitru Șipitca (f.d.158-165).

Pentru a pronunța această decizie, Curtea de Apel Chișinău a menționat că, în rezultatul examinării actelor prezentate de apelantul Dumitru Șipitca, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni a stabilit, că apelantul-reclamant confirmă următoarele perioade de activitate, care urmează a fi incluse în stagiul de cotizare: de la 29 noiembrie 1977 până la 28 august 1979; de la 31 iulie 1984 până la 15 septembrie 1986; de la 18 septembrie 1986 până la 26 mai 1987; de la 01 iunie 1987 până la 08 iulie 1988; de la 28 iulie 1988 până la 02 aprilie 1990; de la 01 iunie 1990 până la 26 noiembrie 1990; de la 10 decembrie 1990 până la 28 aprilie 1995; de la 09 noiembrie 1998 până la 31 decembrie 1998; de la 12 iulie 1999 până la 27 septembrie 1999; de la 01 octombrie 1999 până la 31 decembrie 2002; de la 01 februarie 2003 până la 22 iulie 2003; de la 01 august 2003 până la 25 aprilie 2004; de la 01 iunie 2004 până la 27 noiembrie 2004; de la 01 decembrie 2004 până la 28 decembrie 2005; de la 01 ianuarie 2006 până la 27 noiembrie 2009; de la 01 decembrie 2009 până la 23 decembrie 2010; de la 30 decembrie 2010 până la 30 decembrie 2011; de la 16 mai 2012 până la 30 noiembrie 2012; de la 01 februarie 2013 până la 28 februarie 2013; de la 01 aprilie 2013 până la 30 noiembrie 2013; de la 11 decembrie 2013 până la 29 decembrie 2014; de la 16 ianuarie 2015 până la 12 octombrie 2015; de la 17 octombrie 2015 până la 17 aprilie 2016; de la 30 aprilie 2016 până la 15 noiembrie 2016; de la 01 decembrie 2016 până la 31 octombrie 2017; de la 02 iulie 1977 până la 26 noiembrie 1977.

Instanța de apel a relevat că, instanța de fond just a constatat că, acțiunea apelantului Dumitru Șipitca este una neîntemeiată. Or, la data depunerii cererii de stabilire a pensiei pentru limită de vârstă, acesta urma să confirme un stagiul total de cotizare de cel puțin 33 de ani și 6 luni.

Însă, actele prezentate de apelantul Dumitru Șipitca confirmă un stagiul total de cotizare de 31 de ani, în care nu au fost incluse perioadele concediilor medicale și perioada de activitate în cadrul Procuraturii Căușeni, perioade care, potrivit dispozițiilor art. 5 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, nu pot fi incluse în stagiul de cotizare.

Astfel, instanța de apel a conchis că, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017, este una legală și întemeiată.

Instanța de apel consideră neîntemeiate argumentele apelantului Dumitru Șipitca precum că, conform pct. 24 lit. a) din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizațiilor pentru incapacitatea temporară de muncă, indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă se stabilește pentru o perioadă cel mult de 180 de zile calendaristice, iar perioada concediilor medicale urmează a fi inclusă în stagiul de cotizare. Or, norma art. 5 alin. (2) lit. c) al Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt: perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională.

De asemenea, instanța de apel consideră neîntemeiate și argumentele apelantului Dumitru Șipitca precum că, la calcularea stagiului de cotizare urma să fie inclusă și perioada de activitate în cadrul Procuraturii Căușeni. Or, decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni se întemeiază pe dispozițiilor art. 5 alin. (2) lit. d) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

Instanța de apel consideră neîntemeiat și argumentul apelantului Dumitru Șipitca precum că, perioada de studii în sovhozul-tehnicum „M.Frunze” din or.Tiraspol urmează a fi inclusă în stagiul general, deoarece, apelantul nu a indicat nicio normă legală, care ar statua că această perioadă urmează a fi inclusă în stagiul total de cotizare.

La data de 28 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dumitru Șipitca a depus recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii (f.d.169-170).

Ulterior, la data de 24 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dumitru Șipitca a depus motivarea recursului (f.d. 176-181).

În susținerea recursului recurentul a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și nu au fost constatate și elucidate pe deplin toate circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, probele fiind apreciate eronat.

Recurentul a menționat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare au făcut referire doar la perioadele de muncă necontributive, care nu au fost incluse în stagiul de cotizare general.

Făcînd referire la art.16 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, recurentul a relevat că, în decizia contestată a Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Căușeni nr. 11/2017/22713 din 22 decembrie 2017 nu se atestă nicio concluzie referitor la legalitatea sau ilegalitatea perioadelor de muncă, pe care le-a solicitat să fie incluse în stagiul total de cotizare.

În afară de aceasta, recurentul a invocat că, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au luat în considerare pct.6 al Regulamentului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.572 din 02 septembrie 1992, care stipulează, că la calcularea vechimii în muncă se iau în considerație de asemenea anii de studii în școlile din sistemul rezervelor de muncă de stat și în cele ale învățământului tehnico-profesional, în instituțiile învățământului superior și mediu de specialitate, la aspirantură, doctorantură și în secundariatul clinic, cât și în alte școli și instituții de învățământ pentru pregătirea cadrelor.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 01 aprilie 2019.

Art. 258 alin. (3) din Codul administrativ prevede că, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar, conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 13 octombrie 2021 (f.d. 158-165).

La data de 28 octombrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dumitru Șipitca a depus recurs împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f.d.169-170).

Decizia motivată din 13 octombrie 2021a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentului Dumitru Șipitca la data de 26 noiembrie 2021, fapt confirmat prin avizul de recepție nr.DS8005802960AS, anexat la materialele cauzei (f.d.167).

La data de 24 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Dumitru Șipitca a depus motivarea recursului (f.d. 176-181).

Astfel, recursul depus de către Dumitru Șipitca împotriva deciziei din 13 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Deși la data de 16 decembrie 2021 Casa Teritorială de Asigurări Sociale Căușeni și Casa Națională de Asigurări Sociale au recepționat copia recursului depus de Dumitru Șipitca, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la materialele cauzei (f.d.174-175), acestea nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe la recursul nominalizat.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Dumitru Șipitca, în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în

special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Dumitru Șipitca.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Dumitru Șipitca se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu

Victor Burduh

Nina Vascan